

עבודת קודש

במשניות פסחים

פרק: ו'

צדיק'ל! לפניך שאלות, (זהירות, הן קצת מטעות), כתוב לידן כן או

כּו או לא!

	האם שחיטת הפסח, וזריקת דמו, ומחוי קרביו, והקטר חלביו, דוחים את השבת לכו"ע ?
	האם יש מ"ד שמתיר לצלות את הפסח, ולהדיח את הקרביים, בער"פ שחל להיות בשבת ?
	האם "מחוי קרביו", פירושו: שטיפת הקרביים במים ?
	האם לת"ק מותר להרכיבו, ולהביאו מחוץ לתחום, ולחתוך יבלתו, כשחל ער"פ בשבת ?
	האם לר"א מותר להרכיבו, ולהביאו מחוץ לתחום, ולחתוך יבלתו, כשחל ער"פ בחול ?
	האם רבי יהושע מביא ק"ו לדבריו ?
	האם רבי אליעזר היה תלמידו של רבי עקיבא ?
	האם רבי עקיבא באמת רצה ללמוד מהזאה שאינה דוחה את השבת, שגם שחיטת הפסח לא תדחה את השבת ?
	האם הבנת את כל המשא ומתן בין רבי אליעזר לרבי יהושע ורבי עקיבא ?
	האם כשער"פ חל בשבת מביאים קרבן חגיגה ?
	האם כשכל כלל ישראל טמאים, מביאים קרבן פסח בזמנו ?
	האם כשכל כלל ישראל טמאים, מביאים קרבן חגיגה ?
	האם יתכן שחלק מכלל ישראל מביאים קרבן חגיגה, וחלק אחר אינו מביא ?
	האם קרבן פסח בא מן הבקר ומן הכבשים ומן העזים ?
	האם חגיגה באה מן הבקר ומן הכבשים ומן העזים ?
	האם חגיגה באה רק מן הזכרים ?
	האם חגיגה נאכלת גם ביום ט"ו ניסן ?
	האם יש מ"ד שסובר שטעה בדבר מצוה, ולא עשה מצוה שהוא פטור ?
	האם לרבי אליעזר, טעה בדבר מצוה ולא עשה מצוה, פטור ?
	האם יש מ"ד שמתיר לשחוט שאר זבחים בשבת ?
	האם הבנת את כל משא ומתן בין רבי אליעזר לרבי יהושע ?
	האם לרבי מאיר, מותר לשחוט שאר זבחים לשם אמורי ציבור בשבת ?
	האם השוחט את הפסח בער"פ כשחל בחול שלא לאוכליו, חייב ?
	האם השוחט את הפסח בער"פ שחל בשבת לאוכליו ושלא לאוכליו, חייב ?
	האם השוחט את הפסח בער"פ שחל בשבת ונמצא בעל מום, פטור ?

	האם השוחט את הפסח בער"פ שחל בשבת ונמצא טרפה בסתר, פטור?
	האם השוחט את הפסח בער"פ שחל בשבת ונודע שמשכו הבעלים את ידם, פטור?

צפנת פענח

לכו"ע = _____ . _____ = מ"ד . _____ = בער"פ = _____
 _____ = לת"ק . _____ = לר"א = _____
 _____ = ק"ו = _____

הרב דוגמא!

ביאורי

ביאור במחלוקת ר"א ור"י ור"ע האם מכשירי מצוה דוחין את השבת או לא (פרק ו' משנה ב')

יום טוב יוכיח: שהתירו בו מלאכות דאורייתא משום אוכל נפש, אך יציאה מחוץ לתחום להביא אוכל אף דהוי שבות אסרו בו, הרי שמצינו פעמים שמלאכה דאורייתא התירו ודרבנן לא התירו.

שיטת ר' אליעזר:

כל המלאכות שהם לצרכי הקרבת הפסח, אף שאפשר לעשותם מערב שבת דוחים את השבת.

שיטת ר' יהושע ור"ע:

כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת, אף מלאכות דרבנן.

ר' אליעזר דוחה את תשובת ר' יהושע:

אי אפשר להביא ראיה מדבר של רשות לדבר של מצוה.

מה זה יהושע! מה ראיה אתה מביא מדבר שהוא רשות שאין בו מצוה, לדבר שיש בו מצוה, אכן, ביום טוב אסרו לבטל איסור שבות, לפי שאין בעשיתו שום מצווה, אך כאן הוא מבטל שבות כדי לקיים מצווה של הבאת הפסח.

הוכחת ר' עקיבא:

יש לי ראיה להוכחת שיטתו של רבי יהושע, שאף שמתירים מלאכות דאורייתא, לא התירו שבות דרבנן, אף במקום מצוה.

הזאה תוכיח: שהיא מצווה להזות על אדם טמא כדי לטהרו לאכילת הפסח, אף על פי כן אסרו להזות עליו בשבת משום שבות (דנראה כמתקן אדם, דמתחילה היה טמא ועכשיו טהור), ומכאן ראיה שאפילו לדבר

לכו"ע שחיטת הפסח שאי אפשר לעשותה מערב שבת, דוחה את השבת.

— u —

טענת ר' אליעזר:

יש לי קל וחומר להוכיח שהמלאכות שהן לצורך הפסח דוחים את השבת.

מה שחיטת הפסח דהוי מלאכה דאורייתא, דוחה את השבת, קל וחומר מלאכות דרבנן שהם לצורך הפסח (הבאתו מחוץ לתחום, הרכבתו על כתפו ברשות הרבים, חתיכת יבלתו), דוחין את השבת.

תשובת ר' יהושע:

יש לי להוכיח לך שאף שהתירו מלאכות דאורייתא, לא התירו שבות דרבנן.

מצווה אין דוחים איסור דרבנן בשבת, כמו כן לא יתבטל איסור שבות למכשירי קרבן פסח.

ר' אליעזר דוחה את הוכחת רבי עקיבא:

אכן, גם על ראייה זו שהבאת אני דן להתירה בגלל הקל וחומר.

ועליה אני דן: היינו, רבי אליעזר לומד גם דהזאה בשבת לצורך מצוה מותרת מקל וחומר דשחיטה, מה שחיטה שהיא מלאכה דאורייתא מותרת לצורך מצוה, קל וחומר שהזאה שהיא רק שבות מותרת לצורך מצוה, ושוב לא הוי פירכא, דהזאה תוכיח.

תשובת ר' עקיבא לדחיית ר' אליעזר:

שמא נחליף ונלמד שגם שחיטה תהא אסורה מקל וחומר מהזאה שהיא דרבנן.

או חילוף: פירוש אולי נחליף בלימוד הקל וחומר, במקום ללמוד משחיטה דהזאה בשבת מותרת, נחליף את הקל וחומר ונלמד, ומה הזאה שהיא דרבנן אסורה בשבת (דר' עקיבא קיבל מרבו רבי אליעזר דהזאה אסורה), קל וחומר שחיטה דהוי מלאכה דאורייתא וודאי אסורה.

ר' אליעזר מפריך את הקל וחומר של רבי עקיבא:

עקיבא:

אי אפשר לומר ששחיטת הפסח תיאסר, שכך כתוב בתורה.

עקיבא! אם תמצי לומר דשחיטת הפסח בשבת אסורה, עקרת מה שכתוב בתורה דכתיב בקרבן פסח: "במועדו", בין בחול בין בשבת, וודאי דשחיטת הפסח דוחה שבת.

מתוך דברי ר"א דחה ר"ע את שיטת ר"א:

מפסוק זה שנלמד ששחיטה דוחה, אי אפשר ללמוד גם על שאפשר לעשותה בערב שבת. אמר לו ר' עקיבא, רבי! מדוע אתה אומר דשחיטה דוחה שבת, רק בגלל דכתיב ביה "במועדו" שיש מצווה לשחוט הפסח במועדו דווקא, בין בחול בין בשבת, אם כן שאר דברים בפסח שאין בהם מצווה שיהיו במועדם ואפשר לעשותם מערב שבת, מדוע שידחו את השבת.

כללו של ר' עקיבא:

רק מלאכה שאי אפשר לעשותה מערב שבת דוחה שבת.

אלא אמר רבי עקיבא כל מלאכה (אפ"ל דאורייתא) שאי אפשר לעשותה מערב שבת דוחה את השבת, וכל מלאכה (אפ"ל דרבנן) שאפשר לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת.

מחסן מילים להכתבה

ביאור מחלוקת ר"א ור"י בשאר כל הזבחים ששחטן לשם פסח בשבת, והן ראויים לקרבן

פסח,

האם חייב חטאת או לא (פרק ו' משנה ה')

הקריבם שלא לשמן, כגון לשם פסח, וודאי שהוא חייב.

תשובת רבי יהושע:

אין זה קל וחומר, שכן הולכים אחר מה ששינה.

לא! יש הבדל בין הקרבת פסח שלא לשמו להקרבת שאר הזבחים שלא לשמן, שכן המקריב פסח שלא לשמו, הרי הקריבו לשם דבר האסור, ולכן הוא חייב, אבל שאר הזבחים שהקריבן שלא לשמן, הרי הקריבן לשם דבר המותר, שכן הקריבם לשם הפסח המותר.

הוכחת רבי אליעזר:

הרי באימורי ציבור אין הולכים אחר מה ששינה.

אמורי ציבור יוכיחו: שהן מותרין לשמן, שכן לכו"ע מקריבין את קרבנות התמידין והמוספין בשבת, ואם שחט שאר זבחים לשמן, חייב. ומכאן ראייה, שאף על פי שהקריב שאר זבחים לשם דבר המותר, חייב.

ר' יהושע דוחה את הוכחת רבי אליעזר:

באימורי ציבור אין הולכים אחר מה ששינה, משום שלא טעה בדבר מצוה.

לא! אם אמרת באמורי ציבור, שהשוחט לשמן חייב, הסיבה היא משום שיש להן קצבה, כלומר, שיש להן מספר קבוע ומסויים של קרבנות, והיה עליו לחקור ולשאול כדי לדעת האם הקריבו כבר את התמידין או את המוספין, ולכן, חייב הוא חטאת, דאינו נחשב כטעה בדבר מצוה, מה שאין כן בפסח, השוחט לשמן

לכו"ע הפסח ששחטו שלא לשמו בשבת, כיון ששגג, חייב עליו חטאת. כמו כן שאר כל הזבחים ששחטן לשם פסח, אם אינן ראויין, כלומר, שהקריב עגל או כבש בן שתי שנים או נקבה משאר כל הזבחים לשם פסח, כיון שאינן ראויין להקריבן לשם קרבן פסח, שכן הפסח צריך שיהיה כבש או עז בן שנה וזכר, לכן, חייב חטאת לכו"ע, כששגג, ואינו נחשב לטעה בדבר מצוה.

ובשאר כל הזבחים ששחטן לשם פסח, והן ראויים לקרבן פסח, כגון, שהקריב שה בן שנה (של שלמים, למשל) לשם פסח, חולקים רבי אליעזר ורבי יהושע.

שיטת רבי אליעזר:

הוא חייב חטאת, שכן הוא סובר שאף על פי שטעה בדבר מצוה, אין זה פוטר אותו מחטאת.

שיטת רבי יהושע:

הוא פטור מחטאת, משום שהוא טועה בדבר מצוה ועשה מצוה, שכן הקריב קרבן כשר, משום שכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרים.

ס u -

טענת רבי אליעזר:

יש לי קל וחומר להוכיח שבשאר כל הזבחים אם הקריבם שלא לשמן חייב.

מה אם הפסח שהוא מותר לשמן, שכן לכו"ע מקריבין את הפסח לשם פסח בשבת, כששנה את שמו והקריבו שלא לשם פסח חייב, קל וחומר בשאר כל הזבחים שהם אסורים בהקרבה לשמן, אם

מד"ט

הרב דוגמא! לפניך טבלת "מעשה דין טעם".
השלת ליד כל מעשה את הדין והנושא לפי מחסני המילים להגדרה

- על פרק ו' -

המעשה	הדין	הטעם
משנה א'	מותר לכו"ע	משום שנאמר (במדבר ט'): "ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו", ודרשין, שצריך להקריבו בזמנו, בין בחול ובין בשבת.
	אסור לכו"ע	משום שאפשר לעשותו משתחשך.
	לתנא קמא (רבי יהושע ורבי עקיבא): אין דוחין את השבת, ואסור	משום שסובר שמכשירי מצוה אין דוחין את השבת.
	לרבי אליעזר: דוחין את השבת, ומותר	משום שסובר שמכשירי מצוה כן דוחים את השבת.
משנה ז'	1. כשחל בחול. 2. כשבא בטהרה.	אף על גב שהפסח דוחה את השבת והטומאה (בציבור), מכל מקום חגיגה אינה דוחה.
	3. כשהפסח מועט.	כיון שהפסח צריך שיאכלוהו על השובע, אם הבשר מועט על אוכליו, מביאין חגיגה ואוכלין תחילה את קרבן החגיגה, ואח"כ אוכלים את הפסח על השובע, אבל כשהבשר מרובה על אוכליו אין מביאין חגיגה, שכן צריך לגמור את כל בשר הפסח.
	1. באה מן הבקר ומן הצאן. 2. באה מן הזכרים ומן הנקבות. 3. נאכלת לשני ימים ולילה אחד.	---
משנה י'	חייב עליו חטאת, לכו"ע	משום שהקרבן פסול, הרי חילל שבת בשוגג (אם לא ידע שאסור להקריב שלא לשמו, או שנתעלמה ממנו שהיום שבת).
	חייב	כיון שהכל יודעים שאלו אינם כשרים לפסח, אינו נחשב לטעה בדבר מצוה, ובשוגג (כנ"ל) חייב חטאת.
	רבי אליעזר:	משום שסובר שטעה בדבר מצוה, אפילו שעשה מצוה, חייב.
משנה י"א	שאר כל הזבחים ששחטן לשם פסח - ואינן ראויין לפסח (כגון: עגל או איל בן שתי שנים, או נקבה)	שאר כל הזבחים ששחטן לשם פסח -
	שאר כל הזבחים ששחטן לשם פסח -	שאר כל הזבחים ששחטן לשם פסח -

בהצ'חה